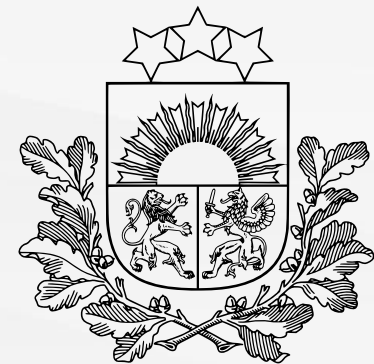

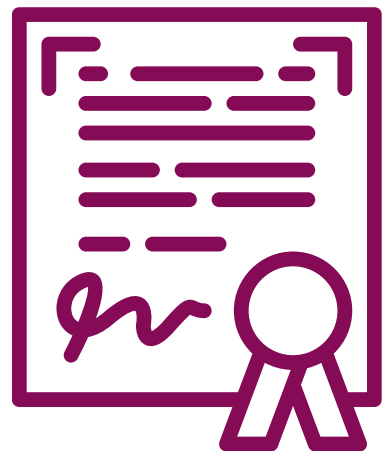

Patentu valde

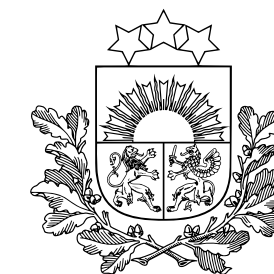
ASPEKTI, KAS JĀŅEM VĒRĀ, PATENTA PIETEIKUMU UN PIESAKOT IZGUDROJUMU

AIJA LAZAREVA

2023. gada 29. augustā

PATENTS

Patentu valde

Juridiska un tehniska rakstura dokuments,
kas aizsargā IZGUDROJUMU

IZGUDROJUMS IR TEHNISKAS PROBLĒMAS JAUNS UN TEHNISKS RISINĀJUMS

Patentu valde

PATENTĒJAMS IZGUDROJUMA OBJEKTS VAR BŪT:

- Ierīce (sistēma, iekārta)
- Paņēmiens (tehnoloģija, process)
- viela vai vielu kompozīcija
- bioloģisks materiāls

! IDEJAS PATENTĒT NEVAR

! PATENTĒT VAR IDEJU TEHNISKUS RISINĀJUMUS

KO NEVAR PATENTĒT?

Patentu valde

- Atklājumus, zinātniskas teorijas un matemātiskas metodes;
- Estētiskus risinājumus;
- Plānus, noteikumus un informācijas sniegšanas paņēmienus;
- Dabā esošu vielu vienkāršu atklāšanu to dabīgā veidā;
- Izgudrojumus, kas var būt pretrunā ar sabiedrisko kārtību, morāli un sabiedrības veselību;
- Cilvēku un dzīvnieku ārstēšanas un diagnostikas metodes;
- Augu un dzīvnieku šķirnes;
- Datorprogrammas (kā tādas).

PATENTU PIEŠĶIR IZGUDROJUMAM, KURŠ IR:

- **Jauns (novitāte)** - pirms patenta pieteikuma datuma izgudrojums nedrīkst būt publiski atklāts;
- Atbilstošs **«izgudrojuma līmenim»** - nedrīkst būt lietpratējam acīmredzami izsecināms vai atvasināts no jau zināmajiem tehniskajiem risinājumiem;
- **Rūpnieciski izmantojams** - var rūpnieciski ražot vai lietot;
- **Pilnīgi un skaidri aprakstīts** pieteikumā;
- **Pretenzijām** pieteikumā ir atrodams **pamatojums**.

PATENTS:

- **spēcīgs instruments konkurences cīņā**
- **aizsargā tehniskus risinājumus**
- **galvenā mērķauditorija ir ražotāji, kas ievieš jaunus produktus vai tehnoloģijas**
- **mērķauditorija ir arī zinātnieki, jo viņi ir viens no galvenajiem jaunu risinājumu avotiem**

! PATENTS NAV ZINĀTNISKU SASNIEGUMU MĒRAUKLA

KAD IR VĒRTS DOMĀT PAR PATENTĒŠANU?

- Ir atrasts jauns tehniskas problēmas tehnisks risinājums
- Šim risinājumam ir vismaz viena atšķirīga pazīme (uzbūves elements, darbība, apstākļi)
- Šī atšķirīgā pazīme dod neacīmredzamu efektu (nav atrodamai mājieni zināmajos risinājumos, nav vienkārša 1-3 zināmu risinājumu kompilācija)
- Jaunais risinājums nav publiskots

SVARĪGI ZINĀT

Patentu valde

- Patentam ir teritoriāls spēks - darbojas tikai tajā valstī, kurā tas piešķirts un tiek uzturēts spēkā;
- Patenta darbības maksimālais termiņš ir 20 gadi no pieteikuma datuma;
- Par patenta uzturēšanu spēkā katru gadu (sākot no trešā) jāmaksā uzturēšanas maksa, tiklīdz tā netiek samaksāta, patents zaudē spēku, un patentēto izgudrojumu drīkst izmantot jebkurš. Jāmaksā katrā valstī, kur patentu uztur spēkā;
- Patentēšanas process ir ilgs (2 - 3 gadi, reizēm arī ilgāk).

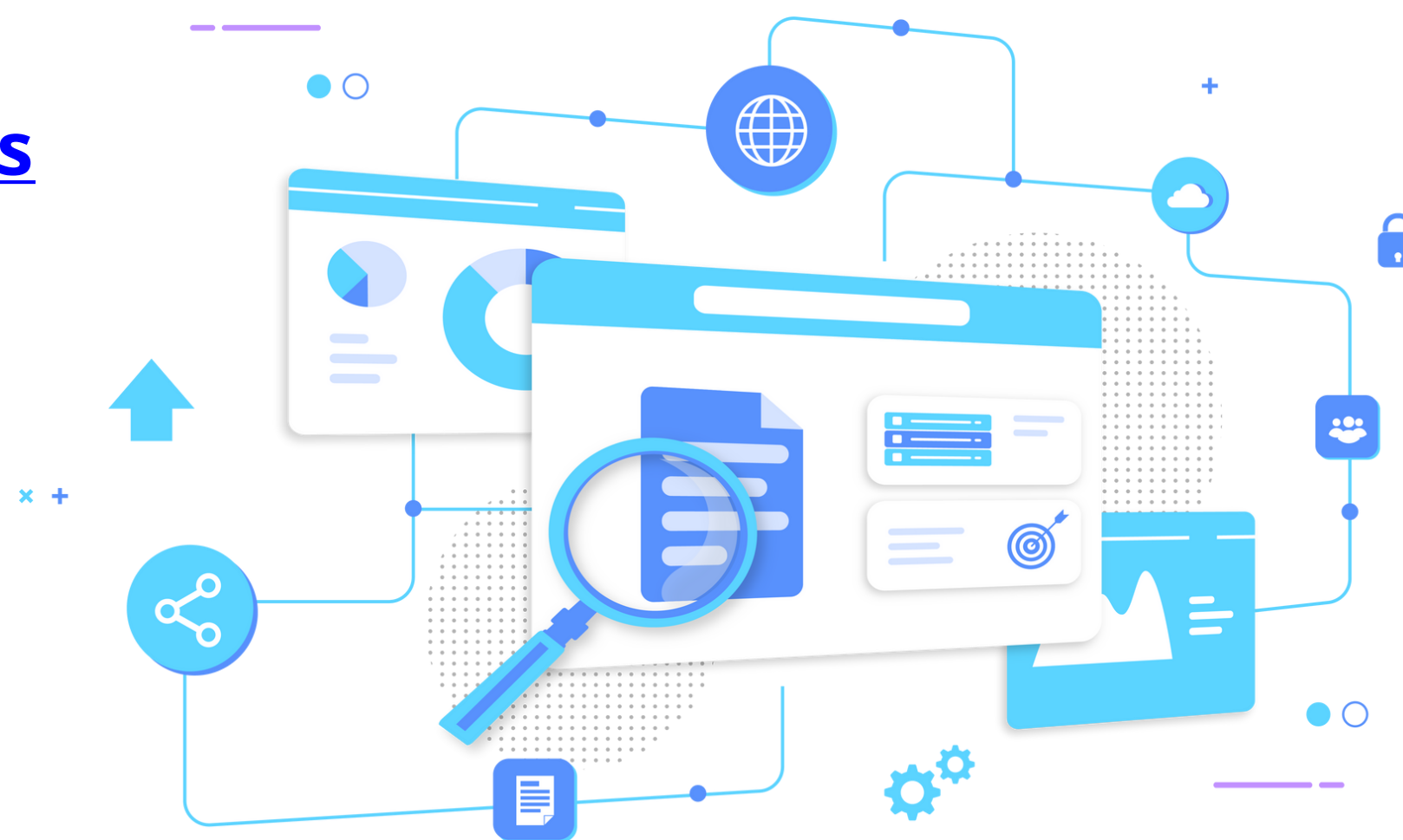

PATENTU DATUBĀZES

Patentu valde

- <https://worldwide.espacenet.com/> (bezmaksas piekļuve vairāk nekā 140 miljoniem patentu dokumentu)
- <https://patents.google.com/>
- <http://databases.lrpv.gov.lv/patents>

LATVIJAS PATENTA IEGŪŠANA:

Patentu valde

- **SAGATAVO PATENTA PIETEIKUMU:**
 - Patentu likums
 - MK noteikumi Nr.224 «[Patentu un patentu pieteikumu noteikumi](#)»
 - Citi normatīvie akti: <https://www.lrpv.gov.lv/lv/normativie-akti-patenti#>
- **IESNIEDZ PATENTU VALDĒ** (E-PAKALPOJUMS, E-ADRESE, PAPIĀRA FORMĀTS)
- **EKSPERTĪZE:**
 - Formālo prasību pārbaude
 - Pieteikuma publikācija 18 mēnešu pēc pieteikuma datuma
 - Izskatīšana pēc būtības (daļēja)
 - Lēmums par piešķiršanu/noraidīšanu
 - Piešķirtā patenta publikācija

PATENTA VIENOTĪBA

NP= neatkarīgā pretenzija

P= pretenzija

Patentu valde

Dažādu kategoriju pretenzijas, kas kombinētas vienā pieteikumā:

1. NP uz produktu + NP paņēmienu, kas speciāli pielāgots produkta iegūšanai + NP uz minētā produkta izmantošanu
2. NP uz paņēmienu + P uz ierīci, kas speciāli konstruēta, lai veiktu doto paņēmienu
3. NP uz produktu + NP uz paņēmienu, kas speciāli pielāgots, lai izgatavotu doto produktu + NP uz ierīci vai līdzekļiem, kas speciāli izveidoti, lai veiktu doto paņēmienu

PATENTA VIENOTĪBA

SP= starpprodukts
GP= galaprodukts

Patentu valde

Starpprodukti un galaprodukti

1. SP un GP ir viens un tas pats būtiskais struktūrelements
2. SP un GP ir tehniski savstarpēji saistīti tādējādi, ka no SP GP iegūst tieši, vai arī GP no SP ir atdalīts ar nelielu skaitu SP, kuri visi satur to pašu būtisko struktūrelementu.

Nav vienotības, ja vienā patentā ir pretenzijas uz dažādiem SP, kas veido GP struktūras dažādas daļas.

IZGUDROJUMA IZKLĀSTA PILNĪGUMS UN SKAIDRĪBA

Patentu valde

- Izgudrojums pieteikumā (gan aprakstā, gan pretenzijās) jāizklāsta tik skaidri un pilnīgi, literārā latviešu valodā, ievērojot nozares terminoloģiju, latviešu valodai raksturīgās teikumu un gramatikas formas.
- Lai izgudrojums būtu labāk saprotams, pieteikumā vēlams iekļaut zīmējumus. Zīmējumos svarīgās tehniskās pazīmes apzīmē ar cipariem. Šie paši cipari jālieto arī aprakstā un pretenzijās, kad attiecīgā pazīme tiek minēta. Pretenzijās un aprakstā atsauces cipari jāliek iekavās aiz attiecīgās pazīmes.
- Nevar pretenzijās definēt izgudrojuma objektu ar sasniedzamo rezultātu (vēlamo efektu) «lai...». Tas ir jāizklāsta aprakstā.
- Nevar lietot relatīvus apzīmējumus (piem., augsts, biezs, plāns), ja tie nav attiecīgajā nozarē nostiprināti jēdzieni (piem., augstfrekvence, plānā slāņa hromatogrāfija). Ja nepieciešams, pieteikumā lietotie jēdzieni jāpaskaidro izgudrojuma aprakstā, taču izvēlētais skaidrojums nevar būt pretrunā ar jēdziena parasto nozīmi.
- Ja pretenzijās ir definēts plašāks izgudrojums (ar pazīmju diapazonu), izgudrojuma aprakstā iekļaujami izpildes varianti, kas pierāda īstenošanu visā diapazonā.
- Visā pieteikumā (aprakstā un pretenzijās) jāievēro terminoloģijas vienotība.
- Nevar raksturot izgudrojumu ar vispārīgiem apgalvojumiem, kuri netieši norāda, ka aizsardzības apmēru iespējams paplašināt kādā nenoteiktā un precīzi nenodefinētā veidā (piem., ierīce X var būt A, B, C un citas līdzīgas; kompozīcija satur, piemēram, liepziedus, kumelītes, vīgriezes).

PATENTA PIETEIKUMS SASTĀV NO:

Patentu valde

- **lesnieguma** par patenta piešķiršanu;
- **Izgudrojuma apraksta** – detalizēti un skaidri aprakstīta izgudrojuma būtība;
- **Vienas vai vairākām pretenzijām** - svarīgākā patenta daļa, kurā sniegta izgudrojuma juridiskā definīcija, kas nosaka patenta piešķirto aizsardzības apjomu. Ja pretenzijas būs neskaidri formulētas, pat patiesi vērtīgs izgudrojums var pārvērsties par bezvērtīgu patentu, kuru viegli apiet;
- **Zīmējumiem** (ja tādi ir) – izgudrojuma aprakstiem bieži pievieno vizuālo materiālu – zīmējumus, kas palīdz labāk izprast izgudrojumu;
- **Kopsavilkuma** – īss izgudrojuma apraksts.

Svarīga ir laba pieteikuma uzrakstīšana, jo izskatīšanas laikā nevar veikt būtiskus grozījumus un papildinājumus

APRAKSTS

Patentu valde

Aprakstam jābūt skaidram un pilnīgam.
Aprakstam ir ievada daļa un detalizētais apraksts.

Apraksta loma:

- **nodrošināt skaidrības un izgudrojuma īstenojamības prasību**
- **pamatot pretenzijas**
- **kalpot par grozījumu pamatu.**

Detalizētais apraksts ir labs, ja tam ir šāda struktūra:

Pārskats, uzbūve (struktūra), darbība, izgatavošana, priekšrocības, varianti.

Apraksta sadaļas:

Zināmais tehnikas līmenis, Izgudrojuma mērķis un būtība, Izgudrojuma īstenošanas piemēri, Informācijas avoti

PRETENZIJAS

Pretenzijas definē objektu, kuram tiek lūgta patentaizsardzība, un izgudrojuma aizsardzības apjomu, izmantojot tehniskās pazīmes.

Patentu valde

PRETENZIJAS:

- 1 teikums, pamatotas aprakstā
- 2 kategorijas- paņēmieni vai produkts
- katra pretenzija attiecas uz 1 kategoriju
- visplašāko aizsardzību definē 1. neatkarīgajā pretenzijā
- «sastāv no» vai «satur»
- izgudrojuma vienotība
- atkarīgās pretenzijas- labākie iespējamie varianti
- 2-daļīgā neatkarīgā pretenzija objektam, kam ir zināmais tehnikas līmenis

ZĪMĒJUMI

Grafiski materiāli, kas ir nepieciešami, lai izprastu izgudrojumu.

Patentu valde

IR:

Ierīces, rasējumi
Blokshēmas
Elektrisko ķēžu shēmas
Diagrammas
Aminoskābju, nukleotīdu sekvenances
u.c.

NAV:

Tabulas
Ķīmiskas un matemātiskas formulas

KOPSAVILKUMS

Patentu valde

- Norāde uz tehnikas nozari, uz kuru izgudrojums attiecas
- Tehniskās problēmas raksturojums un tās risinājuma īss un precīzs izklāsts, kas atspoguļo izgudrojuma būtību
- Norāde uz izgudrojuma rūpnieciskas izmantošanas galvenajām iespējām.

Var iekļaut:

- Ķīmisko formulu
- Matemātisko formulu
- Zīmējumu

TERMIŅI

Patentu valde

Komunikācijas secība:

Iesniedzējs: Iesniegums vai vēl 2 mēneši latviešu valodas tulkojumam;

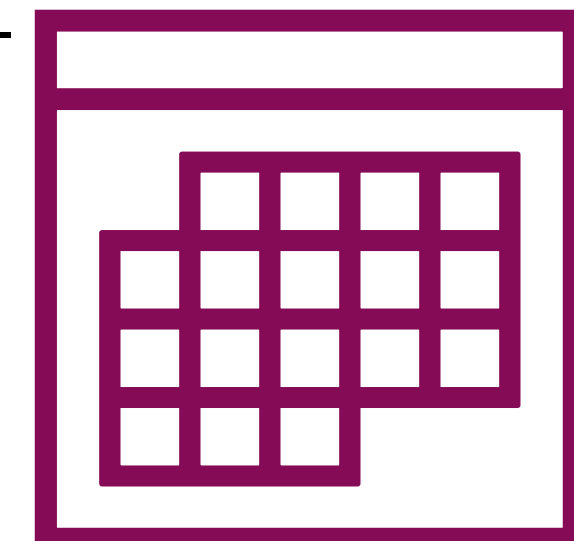
Patentu valde: Paziņojums par pieteikuma atbilstību 34. pantam (akcepts)-
3 mēneši no pieteikuma datuma;

Patentu valde: A publikācija- 18 mēneši no pieteikuma datuma;

Patentu valde: Paātrināta A publikācija- 6 mēnešu laikā no iesnieguma
datuma;

Iesniedzējs: Trūkumu novēršana- 3 mēneši pēc katra paziņojuma;

Patentu valde: Patenta piešķiršana pēc maksas apmaksas vai pieteikuma
noraidīšana.

IETEIKUMI

- Veikt sākotnējo izpēti, izmantot patentu informāciju
- Savlaicīgi domāt par intelektuālā īpašuma aizsardzību
- Izmantot profesionāļu palīdzību – patentpilnvarnieku pakalpojumi
- KONFIDENCIALITĀTE – pirms patenta pieteikuma iesniegšanas ievēro slepenību, neatklāj izgudrojuma būtību nekāda veida publikācijās, nesniedz informāciju lekcijās un prezentācijās (ja vien nav noslēgts konfidencialitātes līgums)
- Ieplānot līdzekļus ar patentēšanas procedūru saistītajām izmaksām
- Pārdomāt/izvērtēt, vai, komercializējot savu izgudrojumu, būs iespējams atpelnīt patentēšanas procesā ieguldītos līdzekļus
- Atcerēties, ka patentēšanas procedūra nav ātra
- Noskaidrot, kādas atbalsta iespējas ir pieejamas IĻ aizsardzībai un izmantot tās
- Vērsties pēc padoma, piemēram, Patentu valdē

Patentu valde